

АКТУАЛИЗИРАНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРЕДЛАГАНИТЕ ЗА ПУБЛИКАЦИЯ РЪКОПИСИ В „БЪЛГАРСКО СПИСАНИЕ ПО ПСИХОЛОГИЯ“

Редакционната колегия на „Българско списание по психология“ разглежда само ръкописи, насочени единствено към него. Ръкописи, които вече са публикувани, изпратени за публикуване или са под печат в друго издание, няма да бъдат рецензирани и публикувани.

Ръкописите следва да съдържат оригинални научни резултати и идеи, което се проверява чрез експертната оценка на анонимни и независими рецензенти по системата double blind, т.е. процедура с двойна анонимност (на автор и рецензент) с цел намаляване на субективния фактор, осигуряване на обективност на оценката и високо качество на публикуваните материали.

Преди публикуване авторите получават коректура на своя ръкопис, която следва да върнат на главния редактор в рамките на седмица. Основни промени в текста не могат да бъдат навявани освен по изричното искане на рецензента или редакционната колегия.

Редакционната колегия на „Българско списание по психология“ си запазва правото при необходимост да редактира ръкописите. Статии, които не са оформени в съответствие с посочените в настоящите изисквания за публикуване условия, не се приемат за рецензиране и публикуване в списанието. След свое решение редакционната колегия уведомява авторите за приемането или отпадането на статиите им.

За публикуване в „Българско списание по психология“ се приемат статии до 20 стандартни страници с 1800 знака на страница (до 36 000 знака). Те трябва да са на електронен носител в два формата: Word 97-2003 (Document, Times New Roman, Font Size 12) и PDF.

Докладите за X юбилеен международен конгрес по психология следва да са в обем до 10 стандартни страници (до 18 000 знака), във формати Word 97-2003 (Document, Times New Roman, Font Size 12) и PDF.

ОФОРМЛЕНИЕ

Всяка публикация съдържа следната информация на български и английски език:

- резюме (Abstract) в обем до 250 думи и до 6 ключови думи (Font Size 10).

Препоръчително е в него да не присъстват цитирани на използвани източници; индексирани бележки, както и съкращения;

- заглавие на публикацията, лично и фамилно име на автора (авторите);

- институционална принадлежност на автора (авторите);
- електронен адрес (за контакт на читателите с автора/авторите) и телефон (само за личен контакт на редакционната колегия с автора/авторите);
- използвани източници (References).

Илюстрациите (фигури, схеми, рисунки, снимки, инфографики и др.), **само черно-бели**, да са дублирани в отделен файл във формати, в които да могат да се обработват, и да са с резолюция не по-малка от 300 dpi. Таблиците да са във формат Word.

Използването на Международната система мерни единици SI е задължително.

Библиографското цитиране на използваните източници е вътретекстово (автор – година), в стил APA, 7-о издание, 2022 г. (https://apastyle.apa.org/APA_Style_Guide_7th_edition_2022-08-25.pdf).

Имената на чуждестранните автори в текста транскрибират на български и се цитират в оригинал в кръгли скоби, например: В изследването на Джоунс (Jones, 1998)...

При цитирането на автори на кирилица в текста на статията името се изписва на кирилица, а в скобите се изписва транслитерирано: Иванов (Ivanov, 2005).

Не се допуска цитирането само на сайтове или на линкове, както и на ненаучни информационни източници, като Уикипедия и др.

При изложението на основния текст не се изписва „Въведение“.

ПРИМЕРИ

Заглавна страница

ВАЛИДНОСТ И НАДЕЖДНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ВЕРСИЯ НА СКАЛАТА ЗА АКАДЕМИЧНА МОТИВАЦИЯ (AMS)

доцент д-р Пенка Христова

департамент „Когнитивна наука и психология“, Нов български университет,
phristova@cogs.nbu.bg

асистент д-р Маргарита Павлова

департамент „Когнитивна наука и психология“, Нов български университет,
mpavlova@nbu.bg

доцент д-р Елена Андонова

департамент „Когнитивна наука и психология“, Нов български университет,
eandonova@nbu.bg

доцент д-р Димитър Атанасов

департамент „Информатика“, Нов български университет, *datanasov@nbu.bg*

Резюме

Психометричните характеристики на българската адаптация на Скалата за академична мотивация (Academic Motivation Scale – AMS) са оценени в извадка от 291 ученици от VI до VIII клас. Конфирматорните факторни анализи показаха добра съгласуваност на данните с теоретично заложената седемфакторна структура. Корелационните анализи показват слаба до умерена положителна корелация между съседните и отрицателна – между противоположните подскали в континуума от отсъстваща през външна до вътрешна мотивация за учене, което частично подкрепя подредбата на седемте мотивационни ориентации по степен на самоопределеност. Вътрешната съгласуваност на айтемите на всяка от подскалите на AMS е много добра.

Ключови думи: Скала за академична мотивация, отсъстваща мотивация, външна мотивация, вътрешна мотивация, българска адаптация

VALIDITY AND RELIABILITY OF THE BULGARIAN VERSION OF THE ACADEMIC MOTIVATION SCALE (AMS)

Penka Hristova, Associate Professor, PhD

Department of Cognitive Science and Psychology, New Bulgarian University,
phristova@cogs.nbu.bg

Margarita Pavlova, Assistant Professor, PhD

Department of Cognitive Science and Psychology, New Bulgarian University,
mvpavlova@nbu.bg

Elena Andonova, Associate Professor, PhD

Department of Cognitive Science and Psychology, New Bulgarian University,
eandonova@nbu.bg

Dimitar Atanasov, Associate Professor, PhD

Department of Informatics, New Bulgarian University, *datanasov@nbu.bg*

Abstract

The psychometric characteristics of the adaptation for Bulgarian of the Academic Motivation Scale (AMS) were assessed in a sample of 291 students from 6, 7, and 8 grade. A confirmatory factor analysis revealed an acceptable fit with the theoretically defined seven-factor structure. Correlation analyses show a weak to a moderate positive correlation between most of the adjacent subscales and a negative correlation between the opposite subscales, supporting the continuum of self-determination. The internal consistency of each of the AMS subscales is very good.

Keywords: Academic Motivation Scale, Amotivation, Extrinsic Motivation, Intrinsic Motivation, Bulgarian adaptation.

ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ

Използваните източници (References) се описват накрая на статията без номериране, по азбучен ред, като първо са цитираните на кирилица. След библиографското описание на всеки източник той се транслитерира в квадратни скоби на латиница (<https://slovoed.com/transliteration/>) в съответствие със Закона за транслитерацията от 2009 г., например:

Косев, И. (2017). Общ личностен модел на човека, GPM. Теоретично есе. *Българско списание по психология*, 1–4, 5–36. [Kossev, I. (2017). Obsht lichnosten model na choveka, GPM. Teoretichno ese. *Bulgarsko spisanie po psihologia*, 1–4, 5–36.]

При два или повече източника от един и същ автор, публикувани в една и съща година, цитираното произведение се маркира с малки букви (a, b, c) след годината и в текста, и в използваните източници.

При повече автори след запетаята на предпоследния се поставя знакът & и се добавя последният автор.

При описанието на информационните източници отпада градът и се изписва само издателството.

При цитирана страница/страници в текста пагинацията се запазва, но изписването на р. или pp. отпада в описанието на информационните източници.

Накрая на библиографското цитиране на книги и продължаващи издания в използваните източници се изписват ISBN и ISSN.

Цитиране в текста без позоваване на страници

Ако се цитира или перифразира идея от друго произведение или препратката е към цяла книга, статия или друга творба, позоваването е само с година, без пагинация (страница/и).

Ако източникът не съдържа автор или дата, изписва се заглавието или една-две думи от него в скобите и съкращението n.d. (no date).

Цитиране на части от произведение

При пряко цитиране на части от произведение с 40 или повече думи цитатът се оформя в отделен абзац с отстъп на новоредие за всички редове. При този вид цитиране абзацът се отделя с празни редове над и под текста, кавичките не са задължителни и в края му в кръгли скоби се цитират авторът, годината и страницата. Например:

Тези проблеми с претоварването могат да достигнат през целия живот и да засегнат индивидите по много начини. Тъй като свързаните с това проблеми продължават да се появяват, консултантите ще трябва да са наясно с потенциалните проблеми с психичното здраве, произтичащи от технологичното претоварване, и да продължат да изследват и развиват уменията, необходими за

ефективни интервенции. В дигиталната ера тези възможности ще бъдат от решаващо значение за подпомагане на клиентите да възвърнат и поддържат здравословен баланс между живот, работа и технологии. (Scott et al., 2017, p. 605)

„Q-методологията, първоначално създадена от Уилям Стивънсън (1902 – 1989), е изследователски метод, използван за систематично изучаване на човешката субективност (човешките гледни точки по дадена тема). Тя комбинира и количествени, и качествени подходи, използвайки специфична техника за събиране и сортиране на данни.“ (Drakeva, 2017, p. 20)

При директни цитати от източници, които не съдържат страници, позоваването включва друг идентификационен елемент: абзац, номер на глава, номер на раздел, на таблица или друг заместител, който е от значение за цитирането на източника. Например:

Джоунс (Jones,1998) открива различни причини за недоволството на студентите от преобладаващите практики на цитиране (параграф 4–5).

Метаанализ на наличната литература (Jones, 1998) разкрива несъответствие в мащабните проучвания при обучението на ученици (таблица 3).

КНИГИ

С един автор

В текста: (Grinberg,1989), (Grinberg,1989, p. 64)

В използваните източници заглавията и книгите се изписват в курсив:

Grinberg, K. P.(1989). *Psychoanalytic Perspectives on Migration Andexile*. Yale University Press.

Ригио, Р. (2006). *Въведение в индустриалната/организационната психология*. Дилок.
[Rigio, R. (2006). *Vavedenie v industrialnata/organizatsionnata psihologia*. Dilok.] ISBN 954-9994-43-0.

С двама автори

В текста: Grinberg & Dimitrov (1989)

В използваните източници:

Grinberg, A. O., & Dimitrov, M. A. (1989). *Psychoanalytic Perspectives on Migration Andexile*. Yale University Press.

Sutherland, V., & Cooper, C. (2000). *Strategic Stress Management: An Organizational Approach*. Springers. ISBN 0333774876; 9780333774878.

С трима и повече автори

В текста се посочва само името на първия автор, последвано от „и др.“ (**et al.**) във всяко цитиране, освен ако това не създава неяснота между различните източници.

В текста: (Nguyen et al., 2019)

В използваните източници:

Strunk, W. Jr., Becker, E., & White, E. B. (1979). *The guide to everything and then some more stuff* (3rd ed.). Macmillan.

Глава от книга

Bergquist, J. M. (1992). German Americans. In J. D. Buenker & L. A. Ratner (Eds.), *Multiculturalism in the United States: A comparative guide to acculturation and ethnicity* (Vol. 3, pp. 53–76). Greenwood.

Belsey, C. (2006). Poststructuralism. In S. Malpas & P. Wake (Eds.), *The Routledge companion to critical theory* (pp. 51–61). Routledge.

ПРОДЪЛЖАВАЩИ ИЗДАНИЯ

При библиографското описание в използваните източници в курсив се изписват наименованието на изданието, неговият том, брой и др.

С един автор

Paivio, A. (1975). Perceptual comparisons through the mind's eye. *Memory & Cognition*, 3(1), 635–647.

Списание с 2 – 19 автори

В текста: (Nikolov et al., 2013)

В използваните източници:

Becker, L. J., & Seligman, C. (1981). Welcome to the energy crisis. *Journal of Social Issues*, 37(2), 1–7.

Miller, T. C., Brown, M. J., Wilson, G. L., Evans, B. B., Kelly, R. S., Turner, S. T., Lewis, F., Nelson, T. P., Cox, G., Harris, H. L., Martin, P., Gonzalez, W. L., Hughes, W., Carter, D., Campbell, C., Baker, A. B., Flores, T., Gray, W. E., & Green, G. (2018). National character does not reflect mean personality trait levels in 49 cultures. *Science*, 3(10), 96–100.

Списание с повече от 19 автори

Изписват се само имената на първите 19 автори и на последния автор. Между тях се слага многоточие, но с интервали между точките. Например:

Miller, T. C., Brown, M. J., Wilson, G. L., Evans, B. B., Kelly, R. S., Turner, S. T., Lewis, F., Nelson, T. P., Cox, G., Harris, H. L., Martin, P., Gonzalez, W. L., Hughes, W., Carter, D., Campbell, C., Baker, A. B., Flores, T., Gray, W. E., Green, G., . . . Lee, L. H. (2018). National character does not reflect mean personality trait levels in 49 cultures. *Science*, 3(10), 96–100.

Справочни произведения (речници, енциклопедии и др.) с авторски колектив

Merriam-Webster. (2008). Braggadocio. In *Merriam-Webster's Advanced Learner's English Dictionary*. Merriam-Webster.

Agnew, C. R., & South, S. C. (Eds.). (2014). In *Interpersonal relationships and health: Social and clinical psychological mechanisms*. Oxford University Press.

Цитиране на въведение, предговор и др.

Lang, J. M. (2018). Introduction. In Dujardin, G., Lang, J. M., & Staunton, J. A. (Eds.), *Teaching the literature survey course* (pp. 1-8). West Virginia University Press.

Оформление на таблици и фигури

Всяка фигура, таблица или друг илюстративен материал се цитират последователно в кръгли скоби и с арабски цифри в текста преди представянето им, например (таблица 1), (фигура 3) и т.н.

Таблицы

Всяка таблица трябва да има кратко и ясно заглавие, като при необходимост в него могат да се включат и съкращения. Данните в таблица, които биха изисквали само една-две колони или редове, се представят в текста.

При използване на таблици от външни източници, те се копират без промени, като се цитира източникът в съответствие с АРА стил.

При пренасяне на таблица на следваща страница автоматично да се включи и главата ѝ (антетките).

Таблица 1

Разпространение (в проценти) и полови различия в романтичния и сексуалния опит на юношите

	Общо	Момчета	Момичета	χ^2	p
Романтично привличане	89,4	88,1	90,5	2,177	0,140
Влюбване	79,5	82,1	77,5	4,670	0,031
Сексуални контакти	30,3	36,6	25,2	22,787	0,000

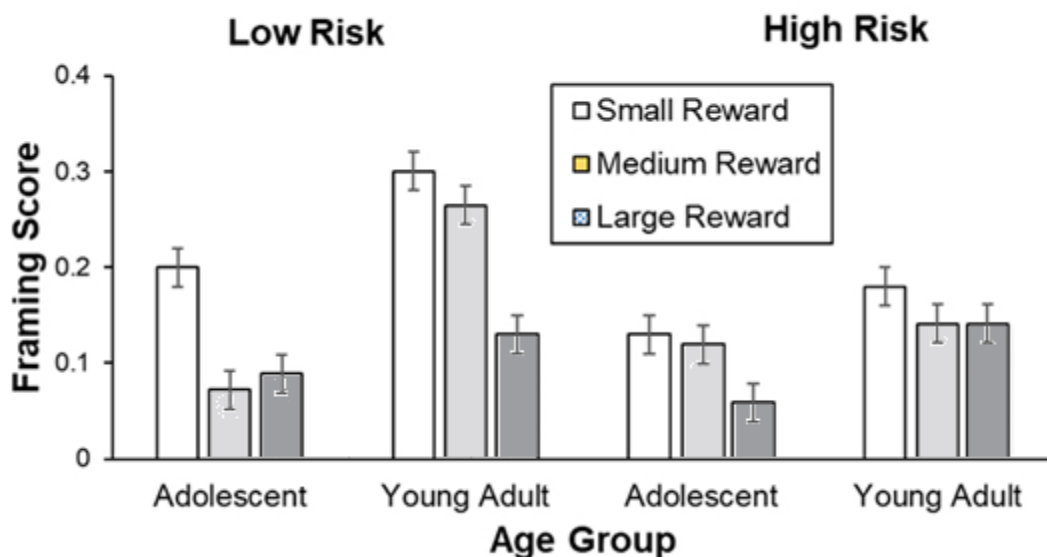
Фигури (графики, диаграми, рисунки, карти, снимки - само черно-бели)

Не се препоръчва използването на специални ефекти, налични в повечето съвременни софтуерни пакети. Добрият дизайн поддържа комуникацията, докато неправилно проектираният или аматьорският дизайн привлича вниманието на читателя, но го кара да постави под въпрос достоверността на данните.

За фотографиите от значение е високият контраст между фона и основния обект, както и отстраняването на детайлите, за да успее читателят да се съсредоточи върху важните аспекти на снимката.

Figure 1

Framing Scores for Different Reward Sizes

Note. Framing scores of adolescents and young adults are shown for low and high risks and for small, medium, and large rewards (error bars show standard errors).

Електронни източници

Уебсайт

Johnson, A. (2018, May 24). “It doesn’t need to be this way”: The promise of specialised early intervention in psychosis services. IEPA. <https://iepa.org.au/networknews/it-doesnt-need-to-be-this-way-the-promise-ofspecialised-early-intervention-in-psychosis-services>

World Health Organization. (2018). *The top 10 causes of death*. <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/the-top-10-causes-of-death>

Scribbr. (n.d.). *Academic proofreading & editing service*. <https://www.scribbr.com/proofreading-editing>

Колективен автор или организация

Изписва се името на организацията като автор. Ако авторът и името на сайта са еднакви, пропуска се името на сайта.

Price, D. (2018, March 23). *Laziness does not exist*. Medium. <https://humanparts.medium.com/laziness-does-not-exist-3af27e312d01>

American Society for the Prevention of Cruelty to Animals. (2019, November 21). *Justice served: Case closed for over 40 dogfighting victims*. <https://www.asPCA.org/news/justice-served-case-closed-over-40-dogfighting-victims>

Ако авторът на страницата не е посочен, изписват се заглавието, датата на изтеглянето при възможна промяна на съдържанието на страницата във времето.

Tuscan white bean pasta. (2018, February 25). Budgetbytes. Retrieved March 18, 2020, from <https://www.budgetbytes.com/tuscan-white-bean-pasta/>

Статия от онлайн периодика с присвоен DOI

(Digital Object Identifier – параметър на системата за идентификация на обекти в дигиталното пространство)

Drollinger, T., Comer, L. B., & Warrington, P. T. (2006). Development and validation of the active empathetic listening scale. *Psychology & Marketing*, 23(2), 161–180. <https://doi.org/10.1002/mar.20105>

Статия от онлайн периодика без DOI

Ако статия в онлайн научно списание няма DOI и е публикувана на уебсайт, включва се URLадресът (Uniform Resource Locator – стандартизиран указател за мрежовия адрес на даден ресурс).

Ако научна статия онлайн няма DOI и е публикувана в база данни, не се включва URL или каквато и да е информация за базата данни. Единственото изключение е за бази данни, които публикуват статии в ограничен тираж (като ERIC) или ако са достъпни само в конкретна база данни (като UpToDate). Следва да се включи и датата, на която е получен достъп до статията.

Perreault, L. (2019). Obesity in adults: Role of physical activity and exercise. *UpToDate*. Retrieved January 12, 2020, from <https://www.uptodate.com/contents/obesity-in-adults-role-of-physical-activity-andexercise>

Резюмета

Седмото издание на APA не дава насоки за цитиране на резюмета. Ако обаче се използва само информация от резюмето, но пълният текст на статията също е достъпен, се добавя [Abstract] след името на статията или източника. Ако пълният текст не е наличен, може да се използват резюмета, което е достъпно чрез база данни за резюмета като вторичен източник.

Статия във вестник

Richards, C. (2019, December 9). Best music of 2019: Lana Del Rey sings lullabies about the end of America. *Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/entertainment/music/best-music-of-2019-lana-del-rey-sings-lullabies-about-the-end-of-america/2019/12/06/6e82c5ec-15d8-11ea-a659-7d69641c6ff7_story.html

Онлайн речници, енциклопедии и др.

Онлайн речниците и енциклопедиите се актуализират непрекъснато, така че е необходимо да се включи и датата на използване на информацията.

Merriam-Webster. (n.d.). Braggadocio. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Retrieved January 13, 2020, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/braggadocio>

Бази данни

Grantmakers in the Arts. (2019). *Arts funding trends, United States, 1994-present* (ICPSR 37337) [Data set]. National Archive of Data on Arts & Culture. <https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/NADAC/studies/37337>

Графични данни (интерактивни карти, инфографики и други графични изображения на данни)

Изписват се името на организацията или физическото лице, датата и заглавието. Ако няма заглавие, в скоби се дава кратко обяснение какъв тип са данните и под каква форма се появяват. Включват се също URL адресът и датата на преглеждане, ако няма дата на публикуване.

HatchMed. (2017). *8 ways to improve patient satisfaction* [Infographic]. HatchMed.com. <https://www.hatchmed.com/blog/2017/1/30/8-ways-to-improve-patient-satisfaction>

Google. (n.d.). [Google Map of Purdue University]. Retrieved January 12, 2020, from <https://www.google.com/maps/@40.4237095,-86.9233886,17z>

Електронни и аудиокниги

Ако те са идентични с хартиения си формат, не е необходимо да ги цитирате като електронни или аудиокниги. Цитирате ги обаче при различно съдържание или, ако искате да цитирате разказвача на аудиокнигата.

Lastname, F. M. (Year). *Title of book* [eBook edition]. Publisher. URL

Lastname, F. M. (Year). *Title of book* (N. Narrator, Narr.) [Audiobook]. Publisher. URL (if applicable)

Дисертация или теза от база данни

Lastname, F. M. (Year). *Title of dissertation or thesis* (Publication No.) [Doctoral dissertation or master's thesis, Name of Institution Awarding Degree]. Database Name.

Duis, J. M. (2008). *Acid/base chemistry and related organic chemistry conceptions of undergraduate organic chemistry students*. (Publication No. 3348786) [Doctoral dissertation, University of Northern Colorado]. ProQuest Dissertations and Theses Global.

Българско списание по психология
Главен редактор